

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXV. De Matrimonii Sacramento.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

perest, exsiccat penitens, sic ut Sacerdos omnibus Mundi curis, ut decet, liber, Deo totus adhaereat. Ita praeparatus accedere ad Sacrificandum poterit: curandum tamen deinceps, ne unquam ponat sollicitum illum metum, non respondendi omni vitae suae genere magnis illis, quibus se dignatione tum celsa admittenda obstrinxit, obligationibus. Corallium medio statu esse non solet: aut herba est, aut in lapidem obdurefcit. Ita & Sacerdos, aut mollis penitens ac flexilis est, devo-

tionis in Deum ardore, si grandi suo debito responderet: aut si Dei donis male utitur, obstinatione plane obduratur. His cogitationibus, his sensibus alit imbutus, quisquis initiari se patietur, facrisque Altaribus admoveri, nae ille confidere poterit, suo se ministerio pariturum Caelo laetitiam, Ecclesiae solatium, sibi multisque aliis salutem, illique haud absimilem Domino futurum, cujus vice, in munere tam honorifico, in terris fungitur. *Assimilatus est Filio Dei.*

DISCURSUS XXV.

De Matrimonii Sacramento.

Um potentissimus Deus producto jam Mundo ad hominem condendum accederet, non totum uno quasi nisu absolvit; sed e limo primum velut statuam effinxit; dein divini oris sui flatu animam illi inspiravit & vitam. *Formavit Dominus Deus hominem de limo terra, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vita.* Non diversam proportionem quadam rationem idem Deus in statuendo Matrimonii Sacramento secutus est. Matrimonium primum statim ratum esse firmumque ipsemet voluit. *Quod Deus conjunxit, homo non separet.* Quis hoc neget? Quid tamen Matrimonium, his firmatum legibus, erat, nisi ex limo factum? Quid, inquam, nisi contractus, nihil penitus ultra contractus

civiles ceteros specialis perfectio- nis sortitus, & intra naturae ordinem relictus? quo statu res manserunt, donec naturam hominis Dei Verbum induit. Tunc enim Deus Homo divino quodam Spiritu luteam hanc velut massam animavit; & Matrimonium ad Sacramenti dignitatem extulit. Atque adeo non minus differunt inter se contractus Matrimonii in Lege veteri, & contractus Matrimonii in Lege gratiae, quam cretaea illa & exanimis Adami figura, ab Adamo spiritu & vitam donato. Utraque in conditione Adamus Dei opus fuit; in prima quidem opus luteum; in altera vero Conditoris sui viva & perfecta imago. Non est igitur ambigendum, quin recte Christi Sectatoribus Apostolus praeceperit, ut Matrimonium honorarent: *Honorabile connubium in Hebr. 13.*

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. III.

Z z omni-

omnibus. Mihi idcirco aliud non incumbit, nisi ut modum vobis ostendam, quo, quem Apostolus exigit, Christianorum nuptiis honor exhibeatur, ut Servatoris nostri, qui Sacramenti dignatione illas tam illustres reddidit sibi & nos respondeamus, eundemque ad scopum referamus omnia. Id quod hac dissertatione mihi propositum est, siquidem attentis animis docentem audieritis. Conjugium equidem honore dignum est in omnibus, quæ ad ipsum spectant, in iis, inquam, omnibus, quæ antecedunt, in iis deinde, quæ comitantur, ac denique in iis, quæ consequuntur: *in omnibus.* Quod cum ita sit, tribus his, quæ dixi, respondentibus totidem Dissertationis huius partes esse volo, ut accuratè non minus quàm distinctè rem omnem pertractemus.

I.

II. Primò itaque honorabile est Conjugium in eo, quod præcedere oportet; in fine scilicet debito sanctè spectando, & in prudenti mediorum ad eundem finem optione. Si quaramus ex núbili aliqua Puella, quid ipsam impellat ad Conjugium quamprimùm ineundum? Reponet illa; ut loco sit aliquo inter homines, ut maternæ tandem ferulæ & disciplinæ se eximat, ut ipsa familiæ caput sit. Itane fines isti Sacramenti dignitatem & sanctitatem non dehonestant? An non hoc quoque est velle, ut Cælum terræ famuletur? Ut illud huius suis in operibus tantùm emolumenta spectet? Igitur nefas est, tam humili, tam abje-

cta Christianis Sponsis esse propositum cum inter se contrahunt. Hoc spectent oportet, ut cores ipsorum ista sint, in quo certus salutem consequatur: qualem quidem multis esse istum conjugij extra controversiam est. Quin, monente S. Augustino, Sponsa id satis esse non debet, ut sua tantum, etiam vera, emolumenta quærant; debent etiam velle prodesse bono publico: cum Reipublicæ totius humani generis, maxime autem Ecclesiæ, & Sacræ causâ, institutum sit conjugium, quæ hac viâ alios identidem aliosque subditos nanciscitur, quos suo Magisterio Cælo maturos & idoneos efficiat. Sponsi igitur Christiani motui illius consensûs causam rogant, hanc maxime reponere debent: ut novos Christo, novos Ecclesiæ subditos gignant; utque sobolem propagent, quæ etiam futuro avo Deum revereatur, ei serviat, & cum ipsismet olim in patria eundem amet, glorioret, eoque per omnem deinceps æternitatem fruatur. *Hac esse debet primò S. Aug. Conjugum intentio, ut regeneratione. l. 4. in ratio præparetur.*

III. At quàm pauci tam nobilem ad scopum collimant! Rem magnam præstare videntur, si non una & sola sensibilis voluptas ipsis proposita sit, & tam non ultra humanam conditionem Christiani se Conjuges attollunt, ut prope infra brutalem se abjiciant. Invenire sanè est non unum par ejusmodi Conjugum, qui nihil animo spectent contrahendo sablimius, quam cuius vel bruta sint capacia. Ubi hodie est, qui cum Tobia affirmare verè possit;

P. SEGNER
HOMO CRISTIANI

possit: *Tu Domine scis, quia non luxurie causa accipio Saram conjugem, sed sola posteritatis dilectione, in qua benedicatur nomen tuum in secula?* Plerique ad hanc sublimia in re tam gravimentis oculis ne attollunt quidem; non alia magis causa, quam quia vilis ac neglecta tua illis est anima: unde ipsa in hisce deliberationibus non auditur; etsi non alacrius magis quam eius res agatur. Priscorum Philosophorum aliqui Animam hominis paucillam Aquæ esse dixerunt: alii æreis, alii igneis particulis formatam somniant; qui tamen tam abjectè de ea sentirent, ut crassis terræ atomis coagulatam deliraret, inventus est nemo. Ex tam vili tamen elemento compatiendam non pauci Christianorum videntur existimare: certè ut lutum ac terram eam considerant, ut lutum calcant, & mansuris ac æternis ejus bonis utilitatem, aut voluptatulam quamlibet exilem, ex terrâ natam, incredibili stultitiâ anteponunt.

IV. Cùm autem circa finem errant tam turpiter, mediocriter electio sanior esse non potest. Pergamus igitur, & queramus ex earum aliquâ, quæ ad Nuptias anhelant, quibus ipsa mediis ad finem hunc suum pertingere laborat? Equidem, si nondum depuduit, pigebit illam respondere, tam sibi conscia est, non facere ad sanctitatem Matrimonii ea, quibus ipsa utitur: atque utinam non cum illa aperta fronte pugnarent! Utitur certè verborum licentiâ, oculorum inverecundiâ, precum importunitate & impudentiâ, quin, ô probrum! prompto in faci-

nus pudendum consensu. Puella nubilus jure suo agere videtur, si domi assidua sit ad fenestras, in Templo oculis in omnem partem vaga; si risum in vultu, nuditatem non in facie duntaxat, sed in brachiis, humeris, sinu præ se ferat; perinde ac si Uxor oculorum duntaxat æstimatione, ut res qualibet vilissimæ, non justis ponderis examine, esset comparanda. Interim, ut maritum ipsa inveniat, nihil se præter fas agere putat, si vitæ suæ licentiâ toti populo sit offendiculus; nec advertit, idem se agere, quod venator, qui ut è silva Damulam proliceret, totam incendio silvam vastaret. Non hæc sunt media, quibus Sacramenti dignatione potiri oporteat. Sola ad rem faciunt, verecundia, honestatis amor, publici fuga, quæ præcipuè castam, & dignam amari puellam commendant.

V. Vellem sanè, non ultra processisset malum. Honesti conjugii procurandi specie invaluit hodie Christianos inter Juvenes abusus, quem ne Alcorani quidem Discipuli hæcenus tolerârunt: licentiâ nimirum nullis limitibus coercita agendi conversandique cum sexu dispari, sine arbitris; Ille huic, hæc illi loquitur familiaritate intima, ordiuntur contractus, & tandem non jam ut Conjuges convivunt. Tertullianus de eo loquens, qui illibatam tueri pudicitiam velit, cum famulo illum confert; ut illum ob oculos ponat curam studiumque, quod quisque conari debet, ne carnis suæ cupiditatisque pondere medio & æquilibrio dimotus alterutro ex latere præ-

præcepta ruat. Quamto autem majori jure nos dicemus in re nostra, debere nostrates Juvenes esse *Funambulos pudicitia*? Si Puella Juvenem, si Juvenis Puellam amare ceperit, quanta arte, quanta attentione est opus ad gressum quemlibet, ne fallente vestigio uterque præcepta ruat, aut nativo sensuum pondere, aut eo, quod amor addidit, è medio dimotus? Amoris nomine, si S. Thomæ credimus, quævis sæpe malè ordinata animi affectio venit; hic enim omnibus imperat, easque post se rapit, non aliter ac princeps in horologâ machinâ rota minores ceteras: unde cui cum Amore pugnandum est, rem sibi cum toto pravaram propensionum agmine esse sentiet. Quid agent igitur, ingemino, quid agent Hic & Illa eo in rerum statu, ne ruant? Quotiescunque plateas obambulans incido in ejusmodi Juvenum par, qui ad domûs ostium confabulantur malè cauti, rident, nec obiter tantùm, ita me afflicto sentio, ut qui artis rudem funi inambulare videt, cui momentis propè singulis animus occidit: *Nunc cadit*. Quid igitur erit, si etiam hodierno more sine arbitris familiarissimè simul versentur? Quomodo hæc conjunctio gravissimum morum honestati vulnus infligere non potest? Aqua stagnans mixta fluviali potantibus perquam insalubris est. Faxit igitur bonus Deus, ne & hæc diversi lexus Juvenum eadè ex vicinia commixtio, conjugii spe permixta, potum non faciat Christi Servatoris nostri palato tam insipidum ingratumque, ut ne fel quidem vino mixtum in Calvariæ jugo

*Hippocr.
lib. de
acr. acq.*

magis insipidum fuerit. *Vinum cum felle mixtum.*

VI. Non defunt, qui existimant, his artibus, & amore pronubo concilio connubia præ ceteris esse felicia; rursus pergant deinde Conjuges mutuo se amore prosequi quoad vixerint. At ego hanc opinionem non sequor: aliter enim me sentire docuit magistra experientia, quæ sæpe ostendit, iis, qui tum ardentè mutuò amant, accidere, quod ebriis. *Sæpe ebriis, teste Philoposofo, una res videtur multiplex: ne pullæque, priusquam exhalent crapulam, vel discernere paulò remotiora, vel numerare sine errore valent. Nihil sunt videre objecta remota, nec illa considerare. At ubi digessere vinum, quod vaporum suorum fumo illas oculis nebulas offuderat, quæ prius non poterant, nunc ad unguem discernunt, idem amore ebriis evenit. Putant amatam sibi puellam, omnis generis doctores, mille aliis potiores esse. At ubi eam duxerint, & amoris ille fervor tepuerit, pulsus jam nebulis & judicii acie illustratâ, errorem agnoscunt, quando jam corrigi non potest. Vident quæ tali ex connubio securura sunt, omnia, quæ antea velut remota dispicere nequebant: numerant tunc fructus, qui nascituri sunt pessimi, ad unum omnes, cum prius ne obiter quidem eosdem numerare valuerint.*

VII. Felices proin Puella, quæ non his artibus maritos quarunt, nec hinc ingrediuntur semitâ, quod ritâ magis hoc magis latulentâ? letari illæ poterunt, quâ hinc migrandum erit horâ, cum opes ingentes considerabu-
nt.
Quas

quas annis illis lubricis cumulârunt, quibus earum sociâ, solitudinem exortâ, animarum in publico iacturam fecerunt. Ridebuntur, non nego, modestè istâ & solitaria, nec tacitè rusticitatis arguentur, dum tam communia ceteris pereundi pericula cautè declinant. Sed quid irrisiones istâ, quid acerbâ nocent dicitur, dum sancta ista rusticitas, tantas ipsis utilitates parit? Apum aliquâ silvas habitant, visu etiam deformes; mel interim conficiunt suavissimum, & multò abundantius, quàm domesticæ aliâ & bellulâ.

VIII. De his postea quid dicam, qui nequis obex nuptias turber, multo antè tempore mutuâ se promissione obligant? Non vereor dicere, hos quoque uno tantùm gradu abesse ab exitio. Augetur siquidem conventionem hæc mutuâ confidentiâ, & prematurâ, sensusque illecebris extortâ persuasione, ut suam aspicit Juvenis puellam, quæ sua nondum est, & fortassis nunquam erit. Sed quid interest? Ubi voluptas arbitrium agit, tanquam inessoriâ falce fertur sententia: *Omnia, inquit ille, meas: sponde tibi & obligavi fidem, & ut obligavis, sic servabo.* Prò ingens rationis pondus! Si ita ratiocinari licet, etiam Cinerum die rectè Paschalem Agnum manducabis, quia lapsò sacri Jejunii tempore, quò minus id facias, prohibebit nemo. *Va terra, Dei verba sunt, cuius Principes mane comedunt!* An non autem & isti tot horis prandium anticipant?

IX. Hæc autem Juvenum peccata, mihi vehementer fallor, plurimas mi-

seris calamitates accersunt, duabus maxime de causis. Harum prima est, quòd sic nimis quàm citò amissò Dei timorè facillimo negotio ab his ad alia delicta admitenda proficiant; & pudor semel cum uno amante perditus, sensum etiam cum pluribus perdat. Atque sic hæc schola non-

Plin. l. 17, c. 24.

nunquam maxime infames prostibulis meretrices educat. Axiomatè inter Vinitores dignitatem obtinet assertio, quæ affirmat, nihil perinde noxium esse vitibus, quàm si illis adhuc flores ferentibus denâ pluvîæ cadant. Puella Matrimonio apta, vitis est, quæ jamjam Virginitatis florem maturata est sobolis Deo educandæ fertilitate. Hanc ergo vitem, si sub hoc ipsum florum maturentium tempus non pluvia modò, sed nocentissima grando pereuniar, quis scit, an unquam reliquâ vitâ castos fructus laura sit? Er verò, si uspiam, hic miferorum Juvenum cupiditas cæcam se esse demonstrat. Si quis enim ex eorum aliquo quærat; honestamne & virtutis amantem Conjugem, an impudicam malit? Honestam utique & pudicam, respondebit. At talem qui optat, cur ipse, quam eligit, impudicam & honestatis contemptricem facit? Sanè eum eam ducet publicè, honestam duxisse dici non poterit. Ubi autem non honestam domum duxerit, quomodo de fide ejus securus esse poterit? Qui suam vineam, patefactâ per sepem laceratam viâ, ingreditur, quomodo tutus esse potest, ne & fures eadem, quâ ipse progressus est viâ, maximo vineæ damno, subsequantur!

X. Altera calamitatum istarum causa est, quia pro eo, quod ad Sacramentum Matrimonii preparare se rectè factis Candidati isti deberent, pravis se onerant, quæ Gratia, quam citè paratis, aut saltem non malè paratis daturus erat Deus, plurimum detrahunt. Quod in iis multò maximè locum habet, qui aut malè consultà verecundiã, aut quã aliã causã, priùs quàm Matrimonium contrahant, ratumque habeant, Sacerdoti non aperiunt delicta tum, cum adhuc Sponsi essent,

Sol in 4. admisa. Hi siquidem neque tunc, aist. 6. 9. cum mutuo assensu connubium per 1. ar. 5. ficitur, Sacramenti gratiam, peccato- Vsq. 3. p. rum obice impeditam, accipiunt, ne- Disp. 161. que ullo fortassis post tempore; cum e. 2. non desint, qui sentiant, cetetera, præter S. Thom. Baptismum, Sacramenta, sicut, ut lo- suppl. 9. quuntur, suscepta, Gratiam remoto 42. ar. 3. subinde obice porro non conferre.

Satis proin patet, quantum sibi damni inferant hi, Dei timore destituti, & improvidi sponsi! Eã causã Matrimonii Sacramentum in Ecclesiã Deus Homo instituit, ut Conjugi utriusque medio illo Gratia conferretur, quã & se mutuo constanter amarent, & proprio Numine liberos susceperent, educarentque dociles, pudicos, verecundos, obediens; & ipsi præmaturã suã salacitate aut magnam partem hæc sibi auxilia imminunt, aut omnino præpediunt. Purgant se subinde cum dicto; nimiam Amoris vim malorum horum causam exitisse. Aliter omnino se res habet. Quid enim plus obesse quantumlibet odium posset? Non semel in-

fernus quidem ullum habet Cæcemonem, qui tantum miseræ maleque consultæ Puellæ nocuerit, quoniam illi obfuit perditæ amanti, & sibi adorantis protervia.

XI. Quod tum maximè verum est, si, quod sæpe accidit, nequam Juvenis, non serio, sed sicut fraudulenterque spondit, eo tantum sine, ut tum tandem suam libidinem exaturaret, tergum mox delusæ obvertitur, Mulier non absimilis, qui postquam a venam devoravit, vannum calcibus impetit. Sunt qui amoris æstu tantum non conflagrare videntur, donec post multas verborum & sollicitationum blanditias, sublatã malè persuasus margeritã, suo mox vacuas conchas in love deferunt, jacturam suam nullo jam fructu deplorantes. Fœdus boso ductis, quantum patet, palpebris, utroque oculo, velut amore captus mustelam intuetur: sed omnes illæ blanditiæ in funestam inglavem desinunt, quã ille hanc devorat. Id quod frequenter male cautis illis Puellis accidit, quæ aliarum damno sapere nolunt, sed malunt alias intellectarum sorte reddi cautiore. Illæ crymantur subinde miserabiles, proclata & derelictæ malis suis, planoque afflicta exclamant. *Proxius mihi persuaseram, sincere, & optima fide me sponsam electam: neque enim aliam quam votis ejus obsecundãsem. O Dementes! Malè pellem licitissimi Leonis nondum capit!*

XII. Quare si eo deinceps, quo oportet, loco Matrimonium habere cupitis (Honorabile connubium in omnibus) aliis

P. SEGNER
Homo Griskiani

aliis vobis eam in rem mediis utendum est, quæ ab hucusque adhibitis plurimum differunt: ea autem potissimum sunt, Oratio, & Obedientia. Ethnici olim non alio facile in negotio Deorum suorum opem exquirebant solertiùs, quam dum de ducenda Coniuge agebatur: at Christi a seclæ, Religio, quam profitentur, obliti nihil officantiùs curant, minusque Dei eam in rem opem implorant. *Domus, & divitiæ dantur a parentibus; à Domino autem proprie Uxor prudens.* Dotem liberalem dare tibi poterit homo, at non Coniugem bonam. Hæc proprie verique Dei donum est, qui solus novit, quid tibi expediat. Neque enim sufficit, feminam, quam ducturus es, in se bonam esse; necesse est eam tibi, tuisque commodis aptam esse, atque idoneam. Septuaginta siquidem Interpretes voculam addunt, quæ rem bellissima explicat, & quem citavimus locum, ita reddunt: *à Domino aptatur mulier viro.* Feminam, quam ducturus es, vestis instar esse oportet, coeponi utque quaque accommodata, quæ neque curta sit nimium, ut rotam tegat; nec æquo longior, ne pedes implicet. Eiusmodi autem vestem corpori ad amissimam respondentem nemo rectiùs, quam Deus adaptat. *À Domino aptatur mulier viro.* Qui officinam ingreditur, ubi venales proponuntur vestes, quæ interpolatæ novarum speciem referunt, optabit ex iis sibi aliquam, quam & novam existimabit, sibi que planè accommodatam; etsi nec nova sit, nec corpori concinne aptetur. Sic qui

suo aut alterius hominis arbitrio Coniugem legerit, sæpe oculorù infido testimonio deceptus, inveniet nec genio, nec moribus sibi probatam. Deus verò, ubi Coniugem ipse dederit, dabit talem, quam usi ipso prober quis sibi velut ad amissimam commentam, sic ut aptior altera obvenire non potuisse videatur; ita prorsus, ut peritus artifex vestem corpori committitur, nequid uspiam minus concinnum aptumque appareat. Talem qui accipit Coniugem, megnam à Deo donum accipit. *Mulier bona, pars bona.* Si *(Corn. in Eccl. c. 26. n. 3.)* enim refert plurimum ad vitam ex virtute ducendam socio uti virtutis studio, quantum intererit, Coniugem fortiri bonam, quæ comes erit, dum vixerit, individua? Non exiguus eorum est Coniugum numerus, quarum consortio mariti pravam vitam in meliorem commutarunt: sicut alix malæ etiam non paucos bonos spervertunt. Vitis vicina Taxo sterilefcit; vicina olivæ, sapidiore suaviorisque uvæ gignit. Invicere autem bonam, ardui negotii res est, & in qua omnis ferme humana prudentia caliget. Proinde sicut qui iter faciunt, ubi nulla eos, trita aliorum vestigiis, semita ad optatum locum dirigit, sideribus utuntur ducibus, & illa sedulo consulunt; ita quem nulla humana solertia immunem ab errore præstat, Deum consulat, oportet: Non est idcirco cuiquam optanda priùs uxor, quam Deum precibus & diu, & multum fatigaverit, magnæ Matris opem imploraverit, locum aliquem multa religione inclitum adierit, Calitum favorem sibi

sibi conciliabit, egenos liberali stipe juverit, hisque artibus ac factis sua in vota Deum flexerit. *Pars bona, mulier bona dabitur viro pro factis bonis*: non Juveni malis artibus, & studiis uxorem querenti: huic enim talis obveniet, qualem ejus opera merentur: bonam habebit, qui bona praestiterit; *pro factis bonis*: cujus generis qui multa exercitavit, provocabit suas ad nuptias Jesum & Mariam, quae sua illis praesentia plurimum felicitatis afferent; *Erat Mater Iesu ibi; vocatus autem est & Iesus.*

XIII. Meliore adhuc hac in re forte utetur, qui Orationi junxerit Obedientiam, Majorum nutui & imperiis praestandam: hac enim multo maxime faventem quis suis commodis Dei Providentiam experietur; cum Ille secundis libenter successibus eorum coronet negotia, qui ad parendum prompti sunt. Abusus est non ferendus, id quod multis hodie usitatissimum est: ut prius inter se Sponsi Juvenes pacifcantur, Parentes autem non nisi de promissis ratis certos faciant. Est hic fons gravissimarum inter familias dissensionum, turpium in moribus facinorum, dum diversa a filiis genitores sentiunt, nec permittere volunt, ut quam ipsi legerint, ducant: idque saepe non absque causa. Juvenes siquidem improvidae juventutis vitio oculos duntaxat consultores adhibent; non minus inconsulte, quam qui domum emprurus, solum qualis illa foris appareat, exploraret. Parens, quem anni & experientia cautiorem reddiderunt, haec conjugii fo-

dera respuit: quia de puellae educatione & moribus, genio & dotibus accuratè certior redditus, providet: sicut in aedes introducendam Tigrim, pulchram illam quidem & maculis ad oculorum illecebras distinctam, sed ferocem. Sive autem prudenti dultiratione, sive nullà, Parentes sequequidem studiis opponant, illud longe certissimum est, suadere equitatem ac prudentiam, ne liberi in tam gravi negotio Parentum consilia negligant, neve suo ipsi arbitrio rem totam gerant, siquidem fortunatos suorum consiliorum exitus, & beatam conjugii societatem à Deo expectant. Quando scilicet litera de Liberos nuptiis requuntur, non Liberos, sed Parentes eorum curam attribuunt. *Trade filiam tuam & grande opus feceris, & homini servato. da illam.* Nec aliter, ac Ecclesiasticus, ea de re scribit Apostolus, & Patris esse indicat, filia maritum querere. *Quis cum Matrimonio jungit Virginem suam, bene facit.* Unde consequens est, quod, et si Liberos in arbitrio positum sit, jungere se, cui maluerint; nec tenentur subire jugum, quod nolint, aut Parentum ad id imperio cogi possunt: ferme tamen, ut secundi sint horum foederum eventus, multum conducet, si Parentum petantur & audiantur consilia, nec contra eorum sensus ac judicia quidquam decernatur; nisi quando palam appareret, pravis eorum studiis duci, ut non nisi repugnante ratione iis posset obtemperari. Saltem antequam promissa firmentur, tenentur Liberi Parentes consulere; de id enim negligere non possunt, quin

cent in observantiam, quam illis cer-
to debent: penes eos tamen est, au-
ditis Parentibus, facere, quod visum
fuerit: maximè si antequam ad Pa-
rentes res deferretur, re ipsa, nulli al-
ligata conditioni, promissa interces-
sent: tum enim his omnino standum
est.

XIV. Juvat afferre historiam, quæ
malè castris juvenibus frenum inji-
ciat, ne temerè promittant, quod pos-
tea nollent; & stimulos admoveat,
ad prestantia cum fide, quæ promise-
rint. In Saxonia Puella quædam Ju-
veni sponsam se addixit, his additis
ditis: *Si alteri præter te nupsero, Da-
mon me rapiat.* Verùm ut ferrum
candens ceræ instar molle est atque
tractabile, durum & intractabile cum
solidaretur; sic amoris illo astu defec-
vescente, Puella, à se penitus diversa,
nullo suæ execrationis vel metu, vel
memoria, evasit alteri. Ventum est
solemnes ad Nuptias, & post lautas e-
pulas ad Choreas, miseræ sponsæ planè
funestas; imò plus quàm funebres.
Duo siquidem mali Dæmones aliunde
adventantium juvenum formam men-
tibus adiuvere, factâque saltandi copiâ
sponsam, velut honoris causâ, acce-
pere mediam, & post non multos
in orbitam saltus, infelicem, ut acci-
pites cupitam prædam, sublatam in
curas secum asportavere. Facile est
cogitare, quo hæc aliorum præsen-
tium terrore sint gesta, quàm repenti-
mura in planctum cythara. Auxit
horrorem, quòd altero mox die, sub
horam eandem, iidem, qui heri Juve-
nes de quo se stiterint, vestes, annulos,
R. P. Segneri Christ. Infr. Tom. III.

monilia, omnemque mundum Puellæ
muliebrem referentes; quo omni ad
pedes dolentis & attonitæ Matris ab-
jecto; Rebus his, aiebant, necimus
quid agamus: tu eas tibi habe, nobis
latis est, Filie tuæ Animam nobis vin-
dicasse. Atque his dictis videri de-
suerunt. Rectius utique miseranda
hæc egisset Puella, si, qua rendi mariti
curâ matri relicta, fidem tam temerè
alteri non obligasset, cujus violatio
æternæ ipsi felicitatis facturâ, nun-
quam reparandâ, stetit: cum Progeni-
torum secuta consilium & hortamen-
ta, beatâ tranquillitate hæc perinde ac
alterâ in vitâ potiri potuisset. hæc enim
proprius obedientiæ fructus esse con-
luevit.

II.

XV. Si porò tam sancta, tamque
honorabilia esse oportet, quæ Matrimo-
nium antecedunt, quantò magis
talisa esse convenit, quæ comitantur?
Honorabile connubium in omnibus. Res
hæc vel tacente me loquitur. Satis
enim est dicere, sponso dum in Tem-
plo, Parocho ac testibus præsentibus,
mutuo consensu jus in corpus suum
alter alteri tradunt, Sacramentum sus-
cipere. Neque enim in obscuro est,
quantam res tam sancta animi purita-
tem desideret. Unde si quo sinistro
casu, aut ætatis, aut occasionis illece-
bris, aut astu Dæmonis contaminati
sponsi essent, antè saltè, quàm so-
lenni inter se ritu contrahant, labem
animi omnem accuratâ Confessione
eluant, & in gratiam cum Deo redire
studeant; id nî fecerint, fœdissimo se
A a a Sacri-

facrilegio, in ipsa Matrimonii susceptione, conspurcatur. Leonem feminam ajunt, siquando cum Pardo congressa fuerit, non ante ad Leonem maritum redire, quam fluminis aquis se totam probè abluerit. Et tantum reverentiæ Deo anima Christiana non habeat? Quin immò non macula tantum abstergenda sunt, sed curandum, ut magna quoque animi religiosi teneritudine accedatur: quam ad rem, nisi fallor, plurimum conducet, obitum primò in Deum, Matrimonio præsentem, desigere.

XVI. Si, quod res est, dicere volumus, neque Sacerdos, neque Ecclesia, indissolubili illo nexu Conjuges inter se conjungunt; sed hoc Deus ipse præstat: *Mulier, quam dedisti mihi.* Si enim Conjugem Marito daret Ecclesia, eosque inter se necderet, solvere & ipsa nodum posset, & facere, ne, qui fuerant, porro sint Conjuges. Hoc cum ipsa non possit, nec unquam exolvere hoc vinculo ligatos, solus nimirum Deus ligat, quos & solvere potest: Unde illud: *Quod Deus conjunxit, homo non separet.* Deus igitur hujus vestri connubii arbiter est; ille conjunctionem illam arctissimam perficit; ille Nuptiarum vestrarum verus Paranympus est; & sicut omnium oculis aspectabilis Nuptiis illis in Cana adfuit, ita omnium Christianorum Nuptiis non aspectabilis adstat. Hanc equidem cogitationem par esset excitare in vobis sensum pietatis teneram, & omnium actuum gestumque compositionem religiosam, dum res ista minimè profana geritur: qua

quidem pietas ac reverentia crescat, si oculos in vos ipsos convertere non neglexeritis. Vos siquidem, & Conjuges, vos estis, qui Sacramentum suscipitis, ut illud etiam ipsi mutuo vobis ministratis: vos, non alium, qui Ministrum Deus constituit.

XVII. Nunquam deinceps per omnem fortassis vitam res tam sacra vestro ministerio peragetur. Fieri quidem posset, ut vestrum alicui, nullo alio, ad id muneris destinato, ministro præsentem, sacro lavacro infantulus aliquis de vita periclitans esset solvendus; quo quidem casu Minister si esset necessarii illius Sacramenti: non tamen esset Minister cum in se non peculiariter electus à Deo, & ad quem ordinario munere ejus Sacramenti collatio pertineret, sed quem Deus ultima in necessitate, & præsentis infantis periculo, non repudiaret. Non ita res in Matrimonio se habet; hujus enim Ministrum ordinarii sunt Conjuges, sic ut alium Deus admittat necesse est, cujus ministerio gratiam, eo Sacramento quaesitam, accipere possint. Sacerdos tum Minister non agit, sed Ecclesie nomine eas partes obit, quas in contractu, qui Republice nomine illi adest, alias ratio non habendo; quoniam expedit Republice, magis momenti res clanculum & sine arbitris non geri: At Conjuges cum formam non minus, quam materiam hujus Sacramenti suggerant, non tam partem in eo maximam, quam totum efficere dicendi sunt.

XVIII. Atque ut crescat in vobis magis hujus Mysteriorum afirmatio perinde

P. SEGNER
Homo Christiani

ac veneratio, in universâ quoq; Ecclesiam curiosum obtutum defigite; quæ in hoc vestro connubio illius agnoscat connubii perfectam imaginem, quo Christus eam Dei filius sibi descendit; expectatque inde novam sobolem, è vobis nascituram, quæ Animarum fidelium, & ejus gloriæ servientium numerus augeatur, & in sera secula propagetur. Utinam Conjuges Christiani, dum nexu illo tam sacro, quam atq; inter se vincuntur, ad hæc, hisque similia, quæ fide Magistræ docentur, mentis oculos attolere! ne illorum Matrimonia, ut esse debent honorabilia in his, quæ antecedunt, talia etiam forent in his, quæ comitantur; quæque sequuntur; ad quæ jam nunc transimus.

III.

XIX. Hanc rem duobus monitis, quæ vobis suggero, absolvo. Quid autem dico, suggero? Suggesterunt illi gemini & Magni Ecclesie Magistri Petrus & Paulus, hisque complexi sunt, quidquid hoc in genere dici potest: ut scilicet Conjux Conjugem honoret, atque amet. *Viri* (sic S. Petrus maritos affatur) *quasi infirmiori vasculo muliebri impartientes honorem.* Maritus Conjugis caput est; negari id nequit; illius enim est hanc regere. At non ideo verum est, uxorem Mariti servam esse & mancipium, ut trahere illam pro arbitrio possit. Agnovit etiam Philosophus, inter subjectionem, quæ servus hero, & quæ uxor marito subjicitur, latissimum patere discrimen: ac propterea Maritus non debet velle esse Caput dominandi

ambitione, ac fastu, sed providendi curâ ac miseratione, quod quidem more suo Augustinus pulcherrimè his verbis expressit: *Non principandi l. 19. de superbiâ, sed providendi misericordiâ, Civit.*

Atque hæc causa fuit, cur Deus mulie-

rem è viri costa efflaxerit, ut ostenderet, ipsam debere esse sociam, minorem licet: si enim mancipium fingere eam voluisset, utique ex aliquo humerorum, aut pedum osse eam formasset. Non ego vobis hic illos imitandos propono, quibus uxores volentibus imperant: procul ab hac absunt stultitiâ. Væ familia illi, in qua colus enfi jus dicit! Lepidum quid de Sacciorum Gente *Alanus* narrat. Apud hos cum sponsus sponsam domum duceret, ubi ejus limen attigerant, luctabantur inter se non ad speciem;

qui enim vincebat, ad hunc dominandi illos intra parietes jus stabile, velut premium fortitudinis, pertinebat. Non desunt hodie Mariti, qui ante luctam manus uxori dant: & *Mulieres dominate sunt eis.* Hoc autem est pervertere statutum à Deo rerum ordinem, qui viro feminam, tanquam animo & consilio inferiorem, subiectam voluit. Hinc S. Ignatius Martyr vult, ut Christianorum Conjuges, ea veneratione Maritos suos prosequantur, ut ne nomine quidem illos suo compellere audeant, id quod in Sara quoque S. Petrus notavit, quæ Abrahamum Domini appellatione dignabatur. *Dominum eum vocans. 1. Pet. 5.*

Ab hac porro murâ reverentiæ & honore sanè quàm longè absunt illi Conjuges, qui tam *frædis* idem se agno-

gnominibus appellatant, ut ne in profribulis quidem feedia audiri contingat. Perpendant isti, fe mutuo hoc contemptu & indigna tractandi ratione non fe rautum, fed Sacramentum, quia Deum ipsum, Sacramenti & nexüs illius sacri caulam, ut diximus, principem, contemnere ac dehonestare. Et quid tali in Schola Liberi difcent? Difcent nimirum & ipfi fe mutuo ejusmodi verbis injuriolis ac contumeliofis petere: difcent, ubi grandifculli evaferint, Parentes ipfos non aliter habere, nec reverentius, quam ipfi fe mutuo habent; nec verebuntur, quidquid injuriarum eorum ex ore audierant, malè dociles torum ipfis in faciem regerere: insigni enim verò pulcherrimi exempli fructu. Filii Hebraeorum Matre Azotide nati, non Hebræa, fed maternâ Azoticâ linguâ & idioma loquebantur: quia nimirum hac crebrò loquentes Parentes audierant.

XX. Etsi porrò reverentiæ hujus patens amor est, quo fe Conjuges fequuntur, viciffim tamen illa amori huic confervando augendòque pluriimum ferviet; unde minimè jam arduum erit alteri etiam obtemperare monito, quo Conjuges amare fe invicem jubentur, fequidem felix ac beatiffimum effe conjugium velint. *Vtri diligite uxores veftras, ficut Christus Ecclefiam.* Nobilem enim verò Ideam amoris Christiani Conjugibus Paulus proponit: *Sicut Christus Ecclefiam:* eaque re id procul dubio vult, ut de fanctus, & perpetuus ac stabilis ad finem usque hic amor fit. Alii uxorem

amant tantum, dum acetate floret & firmâ: unde dicere de fe isti poffunt, quod fe dies in omni vitâ jucundiffimas reportos effe; primam, quâ Conjugem duxerunt; alteram, quâ eandem auferunt. Amoris hujus exempli non pauca vel inter Ethnicos invenire ed; altiùs proin affurgat animus Hominum Christianorum necesse est, qui probe meminiffe debent præceptum illius divini: *Uxorem adolescentiæ ne despexeris.* Quo jubentur, non afflicte conjuges anus, quas juveniles intrinaverant. Et non lenecius uxorem, fed & morbi, egeftas, & quidquid aliud invisam ingraram quo reddere conjugem potest, extinguere nunquam debet, quem maritus conjugi debet, & morem; fequidem imitari vult uxorem, quo Christus fertur in Ecclefiam, feper quidem charam, amaramque, fed chariorem nunquam, quam cum graviffimis preffam aramnis vidit: *Feri, diligite Uxores veftras, ficut Christus Ecclefiam.* Et de beatam Republicanam Christianam, fe quo principio, eodem feper deinceps Christiani Conjuges fe amore & affectu complectentur! Sed veriffimus Hostis Damon, qui arte ignem animavit, cum ardor effe profanus; eadè extinguit cum jam ignes non effent, nisi Sacri: fe ut nefarius hic fpiritus fontis illius dominus effe videatur, cuius aquæ tam accendere folebant facem extinguitam, quam extinguebant accenfam. Et tamen Legum oraculo Uxor est Marito. *Socialis rei humana atque divina.* Quin fe de conjugio Literas audire, earumque verbis fero de uxore volumus, oportet Conjugum unumquemque fieri debet.

P. SEGNER
Homo Christiani

ad Eph.
13.

ad Eph.
5. 25.

fieri animam, spiritum unum. Quâ
causâ Malachias dixit: *Nonne unus fe-
cit, & residuum spiritus eius est?* Hôc
residuum spiritus S. Joannes Chryso-
stomus existimat esse Conjugem; per-
inde ac si Deus, sancti hujus Doctoris
opinione, partem aliquam spiritus vi-
talis Viro, residuum autem ejus Uxori
dederit. Unde pergit idem Prophe-
ta. *Custodite ergo spiritum vestrum*, id
est, ut Interpretes hunc locum acci-
piunt, custodite vestram uxorem.
XXI. Quam ergo atrociter contra
officium leges delinquant viri illi tan-
tum non in belluas mutati, qui uxores
ut hostes habent? *Propter hoc relinquet
homo patrem & matrem, & adhaerebit u-
xori suæ.* Hæc fuit magna illa ac prin-
cipis Matrimonii lex, Adami ore à Deo
imitio statim Mundi conditi promulga-
ta. Eam ad amissim implevit Chri-
stus Deus Homo, de quo præcipue,
cum Adamus loquebatur. Christus e-
nim, cum carnem nostram assumeret,
certo quodam modo, S. Augustini sen-
tentia, *Patrem reliquit*, ut servum in-
dueret; *reliquit Matrem*, cum ad pa-
tiendum moriendumque pro peccato-
ribus se conferret; idque totum eo fi-
ne, ut *adhaereret uxori suæ* Ecclesiæ. Si
autem nostra spectemus Matrimonia,
Legis hujus usus & observatio ad ux-
ores potius, quam maritos pertiaere
videtur. Vir ut uxorem ducat, nec
Patrem ferre, nec Matrem, nec do-
mum deserit, in qua natus est: deserit
autem ista omnia Uxor, quæ maritum
sequitur. Fecit igitur Uxor Cita S.
Joannes Chryostomus maritum allo-

quitur) quod te facere par erat, & Pa-
rentes deseruit, ut tux se fidei crede-
ret, ea spe nixa, fore, ut quod supererat
vitæ, in pace transigeret, & tecum jun-
cta beatâ tandem perennitate potire-
tur. At tu pro eo, quod Parentum
loco illi sis, quos amore tui inducta re-
liquit, perinde erga illam te geris, ac
nauticæ in triremi turbæ præfectus,
nunc verbis, nunc verberibus pessimè
miseram multando. Quantum, præ
Superi! hac immanitate tua abomina-
bilem te Deo facis! qui si præcipit,
ut vel inimicos tractemus clementer &
humaniter, quanto amplius expotcet à
marito, ut pari modo habeat miseram
illam, à Deo sibi donatam, ab Ecclesiâ
commendatam, quamque ipse præsen-
te, & arbitro Parocho pollicitus est ha-
biturum vitæ sociam, non servam, &
mancipium?

XXII. Neque verò admitto frigida
illam exultationem, quâ quis as-
ferat, se jam amplius ferendo non esse.
Quid enim? An non, si tam delicato
est stomacho, ut digerere nihil possit,
neque quidquam, quod alii peccent,
tolerare, præstabat se solo vivere, nec
individuum vitæ cum alia societatem
inire? Qui capite est cereo, radiis so-
laribus ne se exponat. Nostre debebat
illud, quod non illepidè de femina
Philosophus ille dixit, dum feminam
appellavit *Malum necessarium*: nam
etsi hæc malum aliquod sit, absque eo
tamen familia non stat. Procul tamen
etiam ab eo absunt, ut multos vos fur-
dus quo velim ad omnia Conjugum ve-
strarum errata: corrigendæ sunt, sed

non insanis clamoribus, non verborum acerbitate, non injuriarum diceriorumque acervatione. Sic delinquentem monere, perinde foret, ac luto immergere manum, ut faciem alterius lavet. Subinde alium omnia dissimulanda sunt, ne severitas importuna malum exasperet: quisquis enim sibi persuadet, se vi, flecti nesciã, nihil tandem non extorturum, discet tandem, invitis canibus venationem nullo fructu successuque institui.

XXIII. Erant & in hoc Mariti, quod jus & æquitatem semper pro se stare arbitrentur, cum sepe Uxor non malè sentiat, etiam cum alia à marito sentit: & quamquam fermè mulier nec providentiã, nec consilio plus quàm maritus valeat, non uni tamen marito carò stetit Conjugis consilium non audisse. Henricus Secundus Gallicarum Rex in ludis ac decursionibus equestribus, quæ in Margaritæ Sororis nuptijs maximo Equitum nobilissimorum concursu dabantur, plures amulos magnã suã gloriã devicerat, sed non minore fermè periculo. Rogavit proin plus æquo audentem Regina, vellent potius deinceps spectator adesse ejusmodi certaminum & periculorum, quàm illis suam deinceps Majestatem objicere. Sed Henricus laudis ac gloriæ appetentior, quàm cautior, iterum per submissos nuncios monenti responderi jussit: *Ahuc semel, & non amplius.* Vates videri potuit. Rursus enim certamen cum Equite aliquo ausus, diffractæ lanceæ fragmento, per non bene clausæ cassidis hiatus in

oculum vi magna impacto, tam non debiter vulneratus est, ut doloris vis, spasmus accedente, paucos post dies vitam extorlerit. Tanto stetit huic Principi sapienter hortanti Conjugi non obtemperasse. Nec rarum hoc est, etiam plebejis aut privatis in familijs, ut neglecta cautã Conjugis consilio, dissuadentis aliquam litem, certum quoddam commercium, & mercatoriam societatem improbantis, debortatis à spondendo pro alio, exitium ac perniciem familiæ accersant.

XXIV. Igitur, finit Apostolus; *Unusquisque uxorem suam, sicut se ipsum, diligat: Uxor autem timeat virum suum.* Debet nimirum Uxor in Conjugem amor etiam ad reverentiam usque proficere, cum matrum illa ut vivam, à Deo sibi datam, vitæ morumque normam observare debeat. Quod vel ipsos Ethnicos non latuit, unde Philolophus. *Existimare debet mulier mores viri esse legem vitæ suæ, quam sibi à Deo per conjugium Me. ut trimonij.* Desipiunt profecto idcirco illas, quæ mala omnia precantur ipsi, quorum operã initus, perfectusq; est contrarius connubialis. Nec rectius illæ sapienti, quæ omnis dissensionis causam in uno semper maritum rejiciunt. Si, quæ esse deberet, prudentiã ac tolerantiam Conjux esset, si non maledictis certaret & execrationibus, sed Deo precibus causam suam studiosè commendaret, nã illa tandem maritum lucraretur, ut suos tam multæ aliæ virtutes inclitæ lucratae sunt. Sunt, qui dicant, *Ducit Taurum ferocem olive alligatum* 2. 47

P. SEGNER
Homo Christianus

mansuete, Quæ pacem domi amat, genium mariti pernoscere curet, eique obsecundare. Sic, qui Elephantis regendis præsumunt, nunquam candidis vestibus induuntur, propterea, quod hunc colorem belluæ istæ horreant: qui autem bubalos regunt, rubei coloris vestes procul habent, cum istius coloris aspectu bestias has efferari constet. Est aliqua, quæ nec rixari, nec exprobrare suo marito delicta cesset, & expectat, ut maritus se emendet, Facilius equidem ventos reti cœcludetis, quàm ut convitiando maritum respicere doceatis. Increpando reddetis deteriorem, quem fusa ad Deum preces, tolerantia, mansuetudo nullo negotio corrigerent. Quam penulam calente sole sponte quis abjiceret, frigidua spirante à Septentrionibus vento quàm arctissimè sibi idem astringet: sic quas maritus desereret familiaritates, si uxor modum in monendo habet, frequentantur & retinentur contumaciùs, cum illa modum nescit, & acerbè tantùm increpat. Sed ad finem accedamus.

XXV. Duplicis conditionis eos inuenior, qui me audiunt. Alij jam sunt Conjuges: alij Matrimonia meditantur. Illis jam integrum non est præstare, quæ Conjugij pactis præmittenda dixi. Superest proinde, ut ad ea animà applicent, quæ consequuntur, hæcque ratione sua honorent connubia. Insuper si ad incunda hæc inducuntur sunt causis & rationibus humanis tantùm, aut medijs usi sunt parùm idoneis, quin & peccaminosis, eorum sequantur exemplum, qui a des instabi-

li solo inædificârunt: hi enim alia jaciunt fundamenta, & firmitus solum subijciunt. Ad Deum se vertant, eosq; de Matrimonio sensus induant pios sanctosque, quibus ad hanc diem carebât. Ante omnia cura ipsi sit, detestari, quidquid antè, quàm ratum esset Conjugium, peccârunt: arcanum hoc est, quo pax atque concordia, diu aliquali ex familia exules, reduci possunt. Quidquid enim sinistri ejusmodi Conjugibus accidit, fructus sunt illius potestatis, quam malus Dæmon inde usque à Matrimonio inuito in eos obtinuit.

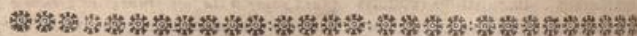
Qui Conjugia ita suscipiunt, ut Deum à se, & sua mente excludant, habet potestatem Dæmonium supra eos. 37.

Verba hæc sunt, quibus Deus nos erudit Raphaelis Archangeli ore, quantum sibi noceant, qui à peccato connubia ordiuntur. Necesse igitur est admitti mali tractatione, dolore ac pœnitentia verâ, precibus ad Deum, piarumq; actionum constantiâ & assiduitate mali radicem aggredi, destruendo, quidquid de peccato superest, & dissensionis ac discordiarum spiritui auferendo, quidquid illi juris competebat ex noxis, quæ in contractu admittæ fuerant.

XXVI. Altera conditio est eorum, qui nullos nexu devincti sunt. Hi, cum contrahendi connubij opportunitas fuerit, rebus suis diligenter invigilent, nec dubitent, quin ex modo & adjunctis, quæ in contractu isthoc observabunt, magnam partem pendeat & reliquæ deinceps vitæ, atque etiam salutis æternæ negotium. Glorietur sponsa, si & ipsa cum illa alia dicere Tob. 9. Deo possit: *Consensi suscipere virum is.*

cum timore tuo. Si nimirum non ipsa prior maritum querat, non prior invitis, aut insciis parentibus se despondeat. Si Majorum arbitrium non ad suum inflectat, sed illorum ipsa sequatur: *Consensu.* Et si is consensus cum Dei timore conjunctus sit, *cum timore tuo.* Si ante ratum connubium illa familiaritas caute declinata, quæ tam facile animam inficit, si itum ad Matrimonium in Ecclesia oculis perficiendum eo sine, eâ fide, eâ reverentiâ, quas functio tam sancta exigebat: si denique nexu illo intimo jam contracto vixerit cum ma-

rito unanimis planè & concors, eodem ubi æquitas sinebat, mariti voluntati *Cum timore Dei.* Hac ratione tam sanctâ quicumque connubio juncti fuerint, dubitare non debent, quin eorum ad Nuptias vocatus Jesus advenit, iisdemque bene precatus sit, quarum quidem precum virtute vitam hanc mortalem tranquille sanctæque exigent, consummatam perfectamque beatitatem in immortali illa felicitatè, Christo jam aspectabili formâ bene precante, consecuturi.

DISCURSUS XXVI

De criminis Adulterii fœditate.

2. Reg.
12.

Aud quamquam temerè locutus est magnus Propheta Nathan, cum Davidi Regi patrari Adulterii deformitatem ob oculos positurus, appositissima illa in Parabola, de ove ab opulento hospite pauperi ablata, ad cenam adventanti peregrè amico parandam, crimen illud fœditissimum cum furto comparavit. Nam & Adulter fur est, & fur insignis; dum non rem, sed honorem aufert alteri; nec domesticam turbat quietem ac pacem effringendo cistas, claves adulterando, sed prolem illegitimam in familiam intradendo: nec naturæ tantùm legibus, ut fures bonorum caducorum, sese opponit, sed ipsas aded gra-

tia Leges conculcat; profanando Sacramentum, quod præ ceteris magnum dicere Apostolo placuit: *Sacramentum hoc magnum est in Christo, & in Ecclesia.* Quare si usus obtinuit, ut furem, si aliter non licet, clamoribus insequantur, qui jacturam passi sunt; *Tenete furem, tenete furem, vociferantes;* jure etiam meritisimo iisdem vocibus contra adulterum clamabitur: *Tenete furem, mactate furem.* Constitutum hodie palam facere, quòd ad condemnandum adulterum, ita contentissima voce clament, Ratio intra ipsum, circa ipsum Leges, & supra ipsum Deus ipsemet. Id quod profectò sufficere debet, ut effrontes hi fures sese à furtis istis abstinant; cum & lupi sæpe agnellum, dentibus jam prehensum, excidere sinant, cum